

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою педагогічного
факультету

Протокол № 2 від 15 09. 2021 р.

Голова проф. Кічук Н.В.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ТЕХНОЛОГІЙ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ
ПОЧАТКОВОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

освітній ступінь : МАГІСТР

галузь знань: 01 ОСВІТА/ПЕДАГОГІКА

спеціальність: 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

освітня програма : ПОЧАТКОВА ОСВІТА. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

_____ О.О. Біла
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою дошкільної та початкової освіти
протокол № 2 від 08 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Д.Г. Іванова
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

_____ Ю.І. Сич
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Біла О.О. – професор кафедри дошкільної та початкової освіти, д. пед. н.;

Іванова Д.Г. – завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доцент;

Рецензенти програми: Богданець-Білокаленко Наталія Іванівна – завідувач відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури Інституту педагогіки Національної Академії педагогічних наук України, д.пед.н., професор;

Дімітров Валерій Андрійович – директор Комунального некомерційного підприємства «Одеський обласний центр комплексної реабілітації осіб з інвалідністю в м. Болград Одеської обласної ради»;

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є: перевірка здатності здобувачів освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта. Інклюзивна освіта» розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

Завданням атестаційного екзамену з технологій початкового навчання й організації початкової та інклюзивної освіти є: оцінка рівня сформованості загальних і фахових компетентностей здобувачів освітнього ступеня «магістр» за кваліфікацією «Магістр початкової освіти. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Організатор початкової та інклюзивної освіти», зокрема:

загальних компетентностей:

- здатність діяти соціально, відповідально і свідомо, здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності;
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, вдосконалювати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень;
- здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень, самостійного набуття й використання нових знань і умінь;
- здатність генерувати та поширювати оригінальні, якісно нові ідеї, готовності проявляти ініціативу й приймати рішення в проблемних ситуаціях, працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, будувати професійну діяльність відповідно до моральних, духовних етичних і правових норм;
- здатність спілкуватися академічною українською мовою в усній і писемній формах, досконалого володіння всіма стилями і жанрами мовлення для комунікації з суб'єктами освітнього процесу, з різними соціальними й професійними групами.

фахових компетентностей:

- здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у сфері початкової освіти та підвищення професійної майстерності вчителя, організатора початкової та інклюзивної освіти;
- здатність і готовність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях; аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування в сфері початкової освіти;
- здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій,

педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності;

- здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології інклюзивного навчання дітей молодшого шкільного віку, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері початкової освіти, опираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, предметних методик;
- здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія, інтервізія тощо), до організації роботи інклюзивного класу;
- здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування державною та іноземною мов;
- здатність і готовність застосовувати сучасні цифрові освітні технології, опрацьовувати різні види інформації;
- здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них;
- здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність.
- здатність до організації й планування інклюзивного освітнього середовища у початковій школі, здійснення методично-організаційної діяльності.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення

Атестаційний екзамен проводиться в один етап.

2.2. Форми проведення

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі за білетами, затвердженими випусковою кафедрою. Кожен білет складається з двох частин (чотирьох блоків).

Перша частина складається з 2 блоків: одного теоретичного питання з актуальних проблем початкової освіти та одного практичного завдання, спрямованого на перевірку рівня сформованості фахових компетентностей, що передбачає висвітлення певних аспектів професійної діяльності вчителя початкової школи та вирішення практичних питань в діяльності закладу освіти (за вибором), спрямованого на демонстрацію здобутих загальних і фахових компетентностей зі спеціальності для вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері початкової освіти, спрямованих на підвищення фахового рівня й конкурентоспроможності закладу освіти. Теоретичні питання та завдання практичного характеру складено з урахуванням розділів програми підготовки магістрів зі спеціальності 013 Початкова освіта, зокрема дисциплін «Інноваційні технології навчання освітніх галузей у початковій школі», «Технології особистісно-професійного розвитку вчителя початкової школи».

Друга частина передбачає розв'язання теоретико-практичних проблем щодо діяльності закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою

навчання. Зміст питань спрямований на перевірку фахових компетентностей із предметної спеціалізації та вмінь діагностувати проблеми та проблемні ситуації в діяльності вчителя в інклюзивному класу. Теоретичні питання та практичні завдання методичного спрямування складено з урахуванням розділів програми підготовки магістрів із предметної спеціалізації «Інклюзивна освіта», зокрема дисциплін «Організація інклюзивного навчання в початковій школі», «Технології інклюзивного навчання в початковій школі».

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Частина 1. Завдання для оцінки фахових і загальних компетентностей зі спеціальності		
Теоретичне і практичне питання передбачає розкриття особливостей створення освітнього середовища початкової школи в сучасних умовах	<p>ФК1 - дослідницька - здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі початкової освіти та підвищення професійної майстерності викладача, вчителя, менеджера.</p> <p>ФК2 - проектувальна - здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.</p> <p>ФК3 - організаційна - здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.</p> <p>ФК4 - предметна - здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології,</p>	<p>ПРН 1. Знати основні підходи, напрями, наукові школи і методи наукового пізнання; сучасні концепції методології науки; самостійно логічно аналізувати, конструктивно та критично висловлювати ставлення до наукових результатів; реалізувати у практичній діяльності сформованість високої світоглядної культури науковця.</p> <p>ПРН 2. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби початкової та вищої освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку, студентів; види контролю за його перебігом.</p> <p>ПРН 3. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі за напрямами, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи; демонструвати уміння запроваджувати науково обґрунтовані нововведення в освітню сферу</p> <p>ПРН 4. Знати домінанти компетентнісної парадигми освіти; своєрідність сучасних вимог до конкурентоздатного</p>

	<p>прийоми, засоби навчання і виховання у сфері початкової освіти, опираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, предметних методик.</p> <p>ФК5 - культурологічна - здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування державною та однією з іноземних мов.</p> <p>ФК6 - інформаційна - здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.</p> <p>ФК7 - продуктивна - здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них.</p> <p>ФК8 - автономізаційна - здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність.</p>	<p>фахівця навчальних закладів; провідні ідеї вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо оптимізації професійного самовдосконалення особистості організатора початкової та інклюзивної освіти.</p> <p>ПРН 5. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування початкової та вищої освіти в Україні; визначати специфіку освітньої діяльності; демонструвати управлінську культуру у реалізації принципів і функцій педагогічного менеджменту.</p> <p>ПРН 6. Організовувати пошукову навчально-пізнавальну діяльність; використовувати педагогічні інновації у власній професійній діяльності; аналізувати сучасні тенденції нововведень в освітню сферу; чинники, що визначають успішність інноваційних процесів в освіті.</p> <p>ПРН 10. Уміти визначити напрямок своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності</p> <p>ПРН 11. Демонструвати готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; володіти навичками самовдосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності</p>
Частина 2. Завдання для оцінки фахових компетентностей зі спеціалізації		
<p>Теоретичне і практичне питання передбачає розкриття специфіки діяльності в інклюзивному освітньому середовищі</p>	<p>ФК1 - дослідницька - здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток</p>	<p>ПРН 7. Вдосконалювати викладацьку діяльність засобами предметних знань, актуалізації міжпредметних і міжциклових зв'язків; реалізовувати самоосвітню діяльність фахової</p>

	<p>педагогічних процесів у системі позашкільної освіти та підвищення професійної майстерності педагога.</p> <p>ФК2 - проєктувальна - здатність і готовність проєктувати та застосовувати сучасні педагогічні технології забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.</p> <p>ФК3 - організаційна - здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.</p> <p>ФК5 - культурологічна - здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування державною та однією з іноземних мов.</p> <p>ФК6 - інформаційна - здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.</p> <p>ФК7 - продуктивна - здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них.</p> <p>ФК8 - автономізаційна - здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність.</p> <p>ФК 9 - інклюзивна – здатність</p>	<p>спрямованості; проявляти пізнавальну самостійність і творчу індивідуальність у викладацькій діяльності та оптимізації діяльності інклюзивного середовища початкової освіти.</p> <p>ПРН 8. Володіти уміннями і навичками забезпечення організації освітнього процесу з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо.</p> <p>ПРН 9. Визначати місце і функції інклюзивної освіти та векторів її зв'язку із шкільним навчально-виховним процесом; використовувати ресурси інтерактивних технологій інклюзивної освіти; вибудовувати перспективні стратегії розвитку регіональних моделей організації інклюзивної освіти.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати уміння і навички роботи вчителя початкової школи з інклюзивним та інтегрованим навчанням; удосконалювати педагогічну діяльність засобами предметних знань, актуалізації міжпредметних і міжциклових зв'язків при вивченні спеціальних методик; реалізовувати самоосвітню діяльність фахової спрямованості; проявляти пізнавальну самостійність і творчу індивідуальність у педагогічній діяльності та оптимізації роботи закладів інклюзивної освіти.</p> <p>ПРН 16. Виявляти комунікативну стратегію, тактику та техніку взаємодії з педагогами, організовувати їх спільну діяльність для підвищення педагогічної майстерності. Надихати колег на пошук розвивальних можливостей і ресурсів щодо професійного вдосконалення, спрямованості на кар'єрне зростання та забезпечення</p>
--	---	---

	до організації й планування інклюзивного освітнього середовища у початковій школі, здійснення методично-управлінської діяльності.	конкурентності у сфері освітніх послуг. ПРН 20. Використовувати інформацію та інформаційні технології для критичного осмислення педагогічних реалій. Послугуватися принципом етичності використання інформації у навчально-методичній та науково-дослідницькій роботі.
--	---	---

1.2. Зміст екзаменаційних завдань

1.2.1. Теоретичне питання та практичне завдання атестаційного екзамену потребують вивчення певних розділів дисциплін, що входять до складу освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності 013 Початкова освіта

Частина I ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Блок I. Особливості організації освітнього середовища початкової школи за вимогами НУШ

Перелік питань з теорії початкової освіти:

1. Особливості професійної діяльності сучасного вчителя початкової школи.
2. Концептуальні засади впровадження ідей Нової української школи.
3. Модернізація початкової освіти у діалозі з В.О. Сухомлинським. Громадсько-активна школа – регіональна модель розвитку початкової освіти
4. Дидактичні засади розвитку початкової освіти з огляду на варіативність програмового забезпечення. Мотиваційна спрямованість підручників для початкової школи.
5. Методологічні засади створення розвивального предметного середовища для освітньої, виховної та розвиткової роботи з учнями початкових класів.
6. Державний стандарт початкової освіти як базовий нормативний документ. Інноваційна модель початкової освіти як педагогічне явище.
7. Професійно-кваліфікаційна характеристика фахівця з початкової освіти.
8. Науково-методична культура вчителя початкових класів. Творчість – передумова і результат успішності моделі початкової освіти.
9. Науково-дослідницька діяльність учителя початкових класів.
10. Індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки вчителя початкової школи.

Перелік завдань з методики початкової освіти:

1. Здійснити добір засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів початкової освіти.
2. Довести інформаційну, мотиваційну і розвивальну функції підручника для початкової школи (на конкретному прикладі).
3. Запропонувати шляхи використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі шкільних предметів початкової школи.
4. Розробити програму психолого-педагогічного супроводу формування особистості учня початкової школи.
5. Здійснити оптимальний вибір організаційних форм та методів як категорій дидактичного процесу.
6. Представити шляхи оптимізації фронтальних та індивідуальних форм навчання молодших школярів.
7. Розкрити методологічні особливості діагностування готовності першокласників до навчання в школі.
8. Запропонувати інноваційні форми проведення уроків у початковій школі.
9. Здійснити добір змісту і методичного забезпечення уроку (на вибір студента).
10. Здійснити порівняльний аналіз типів уроків у початковій школі.

Блок II. Організація освітньої діяльності вчителя початкової школи при формуванні у молодших школярів ключових і предметних компетентностей

Перелік питань з теорії початкової освіти:

1. Завдання, зміст і напрями реформування початкової освіти. Базові компетентності здобувача початкової освіти.
2. Дидактико-методичне забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу.
3. Зміст і завдання методичної роботи в початковій школі крізь призму нормативних документів. Форми методичної роботи в початковій школі: колективні, індивідуальні, нетрадиційні.
4. Підготовка вчителя початкових класів до побудови уроку як цілісного творчого процесу.
5. Шляхи формування елементів пошукової діяльності у молодших школярів. Розвиток критичного мислення здобувачів початкової освіти і педагогів як домінанта НУШ
6. Інтеграція як методичне явище та її можливості у початковому навчанні. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
7. Конструктивна початкова освіта: системоутворювальна роль курсу «Я досліджую світ». Міжпредметні зв'язки у початковій школі.
8. Планування та організація роботи шкільних методичних об'єднань.
9. Теоретичні засади управління і керівництва освітою та початковою школою.
10. Траєкторія професійного зростання (підвищення кваліфікації, самоосвіта і саморозвиток) учителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Перелік завдань з методики початкової освіти:

1. Проаналізувати документи міжнародних організацій («Вчителі для шкіл майбутнього», «Залучення, розвиток і збереження ефективних учителів» та ін.) і доведіть, що лише творчий педагог здатен ініціювати ефективну модель початкової освіти.
2. На основі аналізу досвіду Новопечерської школи «Освіторія» (м. Київ), схарактеризувати специфіку моделі початкової освіти в ній.
3. Довести пріоритети педагогіки партнерства у конструктивній моделі початкової освіти (на прикладі моделі початкової освіти «Дивосвіт» м. Львів).
4. На основі аналізу Державного стандарту початкової освіти схарактеризувати ключові компетентності як результат освіти молодшого школяра в розрізі освітніх галузей.
5. Розробити авторську модель «Ранкової зустрічі» (на прикладі ідеї Тижня «Мої улюблені книги»).
6. Розкрити основні принципи моделі початкової освіти Фінляндії.
7. Розкрити шляхи гуманізації початкової освіти засобами використання дитячої субкультури.
8. Розробити структурно-логічну схему підтримки освітніх моделей проєктами Українського фонду соціальних інвестицій.
9. Показати підготовку до відкритого уроку як форми підвищення кваліфікації вчителів.
10. Розкрити сутність проєктувальних умінь учителів початкової школи як важливого складника їх організаційно-управлінської компетентності.

Частина II

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Блок I. Теоретико-методологічні та інноваційні засади організації інклюзивного освітнього середовища початкової школи

Перелік базових питань з теорії інклюзивної освіти

1. Організаційно-педагогічні засади створення інклюзивного освітнього середовища в умовах початкової освіти.
2. Основні підходи до реалізації інклюзивної освіти дитини із особливими освітніми потребами (гуманізація, модернізація, індивідуалізація); базові принципи інклюзивної освіти.
3. Особливості організації корекційно-розвивального середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.
4. Основні підходи до організації освітнього процесу молодших школярів із особливими потребами (мейнстрімінг, реабілітація, інтеграція, інклюзія).

5. Шляхи організації інклюзивної освіти вихованців з особливими освітніми потребами: постійна (повна) інтеграція, постійна (неповна) інтеграція, тимчасова (часткова) інтеграція, епізодична інтеграція, дистанційне навчання.
6. Передумови успішної розбудови інклюзивного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти.
7. Професійне співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце педагога у структурі професійного співробітництва в інклюзивних закладах початкової освіти.
8. Концептуальні засади співпраці вчителя з батьками як важлива передумова успішного інклюзивного навчання молодших школярів.
9. Диференціація навчання та стандартизоване оцінювання учнів в інклюзивному класі початкової школи.
10. Дидактичні принципи інклюзивного навчання учнів початкової школи. Педагогічний аналіз технологій освітньої діяльності в початкових класах з дітьми з особливими потребами.

Перелік завдань з методики інклюзивної освіти

1. Розробити зміст диференційованих домашніх завдань для учнів інклюзивного класу.
2. Запропонувати зміст позакласної роботи у початковій школі для дітей з особливими потребами.
3. Висвітлити специфіку організації навчальної роботи в малочисельній школі для дітей з особливими потребами.
4. Здійснити порівняльний аналіз методів інклюзивного навчання учнів початкової школи.
5. Представити програму вибору і поєднання вчителем початкових класів методів інклюзивного навчання.
6. Охарактеризувати послідовність кроків до вибору класів і кодів Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків.
7. Сформулювати основні деонтологічні вимоги до діяльності педагогічних працівників в інклюзивному класі, спираючись на статті Закону України «Про освіту» та Закону України «Про загальну середню освіту».
8. Представити та обґрунтувати приклади продуктивного досвіду організації інклюзивного навчання у закладі загальної середньої освіти як приклад позитивного ставлення учнів та суспільства загалом до осіб з особливими освітніми потребами.
9. Презентувати модель партнерських відносин між закладом загальної середньої освіти та іншими закладами й установами з метою ефективної організації інклюзивного освітнього середовища.
10. Проаналізувати динаміку чисельності закладів спеціальної освіти та закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням упродовж останніх років в Одеській області.

Блок II. Методичні та спеціальні засади інклюзивного освітнього середовища початкової школи

Перелік питань з теорії інклюзивної освіти

1. Методологічні та теоретичні основи корекційно-розвивальної педагогіки. Діти з особливими освітніми потребами як суб'єкт корекційно-розвивальної роботи у початковій школі.
2. Забезпечення корекційно-розвиткового супроводу навчання дітей з особливими потребами. Корекційно-розвивальні прийоми реалізації індивідуального підходу до дітей з порушеннями (за нозологіями).
3. Сучасна система спеціальних освітніх послуг. Педагогічні освітні системи для дітей з особливими потребами різних нозологій. Професійна діяльність й особистість педагога інклюзивного класу початкової школи.
4. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу; спеціальні умови навчання і виховання, які необхідні для повноцінного фізичного, психічного, естетичного та соціального розвитку дітей з ООП.
5. Запровадження корекційних, розвиткових програм в умовах закладу загальної середньої освіти. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини з ООП.
6. Спеціальна методика початкового навчання мови. Класифікація методів навчання мови та особливості їх застосування в інклюзивному класі.
7. Спеціальна методика математики. Вплив математики на корекцію психофізичних відхилень в дітей з інтелектуальними порушеннями.
8. Спеціальна методика предмету «Я досліджую світ». Методи навчання природознавства в роботі з дітьми з особливими потребами.
9. Спеціальна методика навчання. Методи навчання природознавства в роботі з дітьми з особливими потребами.
10. Специфіка особистісно зорієнтованих задач курсів «Образотворче мистецтво», «Музика», «Художня праця» у розвитку і педагогічній корекції молодшого школяра з особливими освітніми потребами.

Перелік завдань з методики інклюзивної освіти:

1. Підготувати загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із сенсорними порушеннями (порушення зору, порушення слуху, комплексні порушення).
2. Підготувати загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та дітей з інтелектуальними порушеннями.
3. Розробити фрагмент уроку «Я досліджую світ» із використанням додаткових освітніх послуг відповідно до особливих освітніх потреб дитини.
4. Навести приклади комплексу вправ для зняття втоми школярів з ООП під час навчання на уроці математики.
5. Підготувати фрагмент уроку української мови з диференційованим навчанням в інклюзивному класі початкової школи на основі педагогіки співробітництва.

6. Підготувати фрагмент уроку художньої праці з індивідуальним навчанням для молодших школярів інклюзивного класу.
7. Розробити портфоліо учня початкової школи з особливими освітніми потребами.
8. Проаналізувати методи формального оцінювання учнів в інклюзивному класі початкової ланки освіти.
9. Розкрити зміст поняття «формальне оцінювання» учнів та порівняти його зі змістом поняття «педагогічне оцінювання» в інклюзивному класі початкової школи.
10. Здійснити порівняльний аналіз традиційного навчання та інклюзивного навчання учнів в умовах початкової школи.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Відповіді на теоретичні питання та презентація практичного завдання здобувача освітнього ступеня «магістр» під час атестаційного екзамену оцінюються за традиційною шкалою з подальшим переведенням у 100-бальну систему. Підсумкова оцінка рівня навчальних досягнень здобувачів розраховується як сума балів за теоретичне питання і практичне завдання з кожного блоку.

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань наведено у Додатку 1.

Допоміжна таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну шкалу наведена у Додатку 2.

Шкала, за якою здійснюється переведення традиційних оцінок у 100-бальну шкалу, наведена у Додатку 3.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Проектор, ноутбук (персональний комп'ютер)

Державний стандарт початкової освіти (роздрукований).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Рекомендована література:

1. Державний стандарт початкової освіти (від 21.02.2018 р., зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
2. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ Міністерства економіки № 2736 від 23.12.2020 р. URL: <https://www.me.gov.ua/ascod/List?lang=uk-UA&id=d6a26174-d0fd-406b-9c30-7a4043f04eb5&tag=SistemaOblikuPublichnoiInformatsii&pageNumber=8&fCtx=inName&fSort=date&fSdir=desc>
3. Типові освітні програми для 1–2 і 3–4 класів URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlyapochatkovoyi-shkoli>
4. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2. Київ, Україна: Видавничий дім «Освіта», 2019.
5. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2. Київ, Україна: Видавничий дім «Освіта», 2020.
6. Гільберт Т., Тарнавська С. Організація освітнього процесу в І класі засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Початкова школа*. 2018. №8. С. 36-43.
7. Зозуляк А. Розвиток творчої особистості молодшого школяра у системі навчання за науково-педагогічною програмою «Інтелект України». *Початкова школа*. 2019. №2.
8. Кабанцева А., Корнєєва О. Підтримка дитини в умовах емоційного напруження: навч.-метод. посібник. К.: КВІЦ, 2018. 136 с.
9. Климко Л.В. Розбудова регіональної мережі громадсько-активних шкіл за умов освітніх змін. *Управління школою*. 2018. №13-15. С. 20-24.
10. Ковальова В. Розвиток творчої особистості молодшого школяра в умовах компетентнісно орієнтованої освіти. *Початкова школа*. 2018. №2. С.1-3.
11. Корнієнко С. Використання хмарних технологій в управлінні закладом освіти. *Управління школою*. 2019. №10-12.
12. Мартиненко В. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу. *Початкова школа*. 2012. №10.
13. Митник О. Розвиток пізнавальної сфери особистості молодшого школяра на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2016. №11.
14. Нікулочкіна О. Урок ХХІ століття: обласний конкурс педагогічної майстерності. *Учитель початкової школи*. 2017. №1. С. 3-7.
15. Пометун О. Піроженко Т. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2004.

16. Підласий І.П. Живий урок. Харків: Основа, 2017. 128 с.
17. Ранкові зустрічі. І клас. /авт.-упор. Н.Ю. Бабіченко та ін. Харків: Основа, 2018. 143 с.
18. Савченко О.Я. Закон України «Про освіту». Коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. №1. С.1-4.
- 19.Химинець В., Кірик М. Інновації в початковій школі. Ужгород, 2008. 344с.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua
2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 13.03.2021 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Концепція Нової Української школи. Міністерство освіти і науки України.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 09.04.2021 р.)
4. Початкова освіта в контексті ідей Нової Української Школи. О.Я.Савченко. Інститут педагогіки НАПН України.
URL: <https://lib.iitta.gov.ua/714505/1/Початкова%20освіта20в%20контексті%20ідей%20НУШ.pdf> (дата звернення: 15.04.2021).
5. Концепція розвитку педагогічної освіти / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
6. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
7. Українська освіта 2021: все про нові стандарти, вимоги, зміни. URL: <https://osvitoria.media/experience/6-statej-pro-te-yak-zastosovuvaty-novi-tehnologiyi-na-urokah-2-3-2-2-2-2/>

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Рекомендована література:

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навч. – метод. посіб./ Н.М. Дятленко, Н.З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю.М.Найда/ За заг. ред. М.Ф.Войцеховського. Київ: Тов. Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172с.
2. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом: посіб. для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа)/ Т.В.Воронцова, В.С. Пономаренко. Київ: Алатон, 2016. 232с.
3. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А.Колупасової. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с.

4. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
6. Луценко І.В. Актуальні питання діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. 22 с.
7. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навч. – метод. посіб./ Т.М.Канівець. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 102с.
8. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посібник / Дж. Блейз, Е. Чорнобой, Ш. Крокер, Е. Страт, О. Красюкова-Еннз. К.: Паливода А. В., 2012. 46 с.
9. Спеціальна освіта та соціальна інклюзія: виклики ХХІ століття : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 листопада 2021 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. 140 с.
10. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матер. / Укладач Софій Н.З. Київ: Тов «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66с.
11. Таранченко О.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навч. – метод. посіб./О.М.Таранченко, Ю.М.Найда. Київ: Видавнича група «АСК», 2012.
12. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: навч. пос. /А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік та ін.; за заг. ред. С.К. Хаджирадєвої. К.: Освіта України, 2014. 244 с.

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання здобувачів
освітнього ступеня «магістр» за освітньою програмою
«Початкова освіта. Інклюзивна освіта» під час атестаційного екзамену**

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «магістр», який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «магістр», який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «магістр», який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється відповідь здобувача освітнього ступеня «магістр», який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Оцінюється відповідь студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0	Оцінюється відповідь студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

**Переведення оцінок за традиційною шкалою в бали
за 100-бальною шкалою оцінювання**

Оцінка за традиційною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
відмінно	90-100
добре	70-89
задовільно	51-69
незадовільно	1-50

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № ____
атестаційного екзамену
**З ТЕХНОЛОГІЙ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ
ПОЧАТКОВОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**
(назва екзамену)

для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації))
освітньої програми «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»
(назва освітньої програми)

Варіант № ____

Блок №1.

1. Концептуальні засади впровадження ідей Нової української школи.
2. Довести інформаційну, мотиваційну і розвивальну функції підручника для початкової школи (на конкретному прикладі).

Блок №2.

3. Дидактичні принципи інклюзивного навчання учнів початкової школи. Педагогічний аналіз технологій освітньої діяльності в початкових класах з дітьми з особливими потребами.
4. Проаналізувати динаміку чисельності закладів спеціальної освіти та закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням упродовж останніх років в Одеській області.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти
Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ року

Голова екзаменаційної комісії _____

Завідувач випускової кафедри _____

Екзаменатор _____